

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ ЗДОРОВ'Я ТА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ
Кафедра наук про здоров'я**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
декан факультету здоров'я та
фізичного виховання
Едуард СИВОХОП
(прізвище, ініціали)
_____ 2024 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПСИХОЛОГІЯ РОЗЛАДІВ ОСОБИСТОСТІ»**

Рівень вищої освіти
Галузь знань
Спеціальність
Освітня програма
Статус дисципліни
Мова навчання

перший (бакалаврський) рівень
05 Соціальні та поведінкові науки
053 Психологія
Клінічна психологія
вибіркова
українська

Ужгород 2024

Робоча програма навчальної дисципліни **«Психологія розладів особистості»** для здобувачів вищої освіти галузі знань **05 Соціальні та поведінкові науки 053 Психологія** освітньої програми **«Клінічна психологія»**.

Розробник: Анна Іваць-Чабіна, ст. викладач кафедри наук про здоров'я

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри наук про здоров'я

Протокол № 16 від «27» серпня 2024 року

В/о завідувача кафедри Мар'яна ДУБ

Схвалено науково-методичною комісією факультету здоров'я та фізичного виховання

Протокол № 12 від «24» серпня 2024 року

Голова науково-методичної комісії Фелікс ФІЛАК

© Іваць-Чабіна А.Р., 2024

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2024

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС - 4	Рік підготовки	
Загальна кількість годин - 120	3-й	4-й
Кількість модулів - 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3,3 самостійної роботи студента – 3,3	5-й	
	Лекції:	
	20	
	Практичні:	
	40	
Вид підсумкового контролю - залік	Лабораторні	
Форма підсумкового контролю - усно	Самостійна робота	
	60	

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «**Психологія розладів особистості**» є підготовка фахівців спеціальності 053 Психологія за освітнім ступенем бакалавра відповідно до державних стандартів є: вивченні психічних розладів та їх проявів через аналіз патологічних аспектів психічної діяльності людини; формування у здобувачів вищої освіти професійних знань про природу та особливості відхилень у психічній діяльності, їх класифікацію, етіологію та патогенез, а також ознайомлення із сучасними методами діагностики та здійснення психологічної профілактики.

Основним завданням викладача є формування у студентів теоретичних знань, надання їм практичної спрямованості та формування вміння використовувати їх у практичній діяльності.

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій і методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності

Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями

Здатність бути критичним і самокритичним

Здатність приймати обґрунтовані рішення

Навички міжособистісної взаємодії

Здатність працювати в команді

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології

Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.

Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел

Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.

Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження.

Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

Розуміння зв'язку клінічної психології з суміжними сферами знання (психіатрією, психопатологією, патопсихологією, психофізіологією, нейрофізіологією, нейропсихологією, психосоматикою, наркологією, дефектологією, корекційною педагогікою, психотерапією, ін.) та використання інтегративного підходу в своїй діяльності

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Психологія розладів особистості» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП): Загальна психологія, Фізіологія вищої нервової діяльності, Практикум із загальної

психології, Клінічна психологія, Практикум з клінічної психодіагностики, Особистість в теорії та практиці клінічної психології, Психологія розвитку та вікова психологія.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Клінічна психологія», вивчення навчальної дисципліни «**Психологія розладів особистості**» повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання
Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання
Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.
Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження
Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки
Презентувати результати власних досліджень усно/письмово для фахівців і нефахівців
Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання
Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника
Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій
Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника
Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності
Ефективно виконувати різні ролі в команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості
Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.
Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.
Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.
Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.
Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість проведених інтервенцій.

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Психологія розладів особистості»:

Очікувані результати навчання з дисципліни
Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання, виявляючи розуміння закономірностей та особливостей розвитку і функціонування психічних розладів в контексті професійних завдань.
Вміти формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження, проявляючи навички рефлексії та критичного оцінювання достовірності одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.
Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем клієнта, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання керуючись знаннями про патологічні аспекти психічної діяльності людини
Ілюструвати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців, демонструючи здатність формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.
Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій; планувати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до запитів та вимог співрозмовника. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові особливості.
Ефективно виконувати різні ролі, у тому числі виявляти лідерські якості, відповідальне ставлення до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога у поєднанні із соціально відповідальною та свідомою поведінкою, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.
Використовувати навички проведення заходів щодо збереження психічного здоров'я та психологічного благополуччя (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.
Застосовувати методи діагностики психічних процесів, станів, властивостей особистості, особливості спілкування та інтерпретувати отримані дані для планування, організації та проведення наукових психологічних досліджень, а також для розробки програм психологічних інтервенцій, щоби впроваджувати їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість проведених інтервенцій щодо осіб з розладами.

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- залік;
- термінологічні диктанти;
- тести;
- презентації результатів СРС.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: індивідуальне усне опитування, індивідуальне письмове опитування, тестовий контроль (I-II рівня) (письмовий та онлайн), вирішення типових практичних завдань.

Форма модульного контролю: письмова модульна контрольна робота (теоретичні питання, тестові та практичні завдання).

Форма підсумкового семестрового контролю: усний (стаціонарно чи онлайн) залік.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота								Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	СРС	50	100
50									

T1, T2 ... – теми, СРС – самостійна робота студента

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота						Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	СРС	50	100
50							

T1, T2 ... – теми, СРС – самостійна робота студента

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні заняття	7	50
Усна відповідь	5	20

Письмове тестування при тематичному оцінюванні	1	10
Написання есе	1	10
Презентація результатів СРС	1	10
Модульна контрольна робота	1	50
Сума	—	100

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні заняття	8	50
Усна відповідь	5	20
Письмове тестування при тематичному оцінюванні	1	10
Написання есе	1	10
Презентація результатів СРС	1	10
Модульна контрольна робота	1	50
Сума	—	100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Упродовж семестру з дисципліни проводиться 2 модульні контрольні роботи (МКР). Перевірка та оцінювання знань, умінь і практичних навичок студентів у межах окремого змістового модулю здійснюються за 100-бальною шкалою. МКР складається з вирішення тестових завдань, теоретичних питань та ситуаційних задач. Розподіл балів за результат виконання МКР визначається таким чином: максимально 50 балів – МКР . До модульної контрольної роботи допускаються всі студенти. На виконання письмового компонента МКР відводиться до двох академічних годин. В МКР є 15 тестових завдань, глосарій (5 термінів), 2 теоретичні питання, 1 ситуаційна задача. Правильна відповідь за кожний окремий тест оцінюється в 1 бал, за терміни – по 1 балу, теоретичне питання – у 10 балів, за ситуаційну задачу – 10 балів. За допомогою письмової модульної контрольної роботи оцінюється ступінь засвоєння пройденого матеріалу за максимальною рейтинговою оцінкою – 50 балів. Студент, який не з'явився на МКР з поважної причини, може пройти його у визначений кафедрою термін.

Шкала контролю модульної контрольної роботи

Показники	Бали
Письмова модульна контрольна робота:	
- тестові завдання (за кожну правильну відповідь нараховується 1 бал)	0 – 50
- термінологічний диктант (5 термінів за кожну правильну відповідь нараховується 1 бал)	0-5
2 теоретичні питання (за кожну правильну відповідь нараховується 10 балів)	0-30
ситуаційна задача	0-15

Оцінювання самостійної роботи студентів:

Оцінювання самостійної роботи студентів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті. Оцінювання тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних навчальних занять, контролюється при змістовому модульному контролі. Кількість балів за різні види індивідуальної самостійної роботи студента залежить від її обсягу і значимості, але не більше 20 балів. Ці бали додаються до суми балів, набраних студентом за поточну навчальну діяльність. Самостійна робота передбачає виконання індивідуальних проектів: 1) монологічна відповідь на питання за обраною тематикою, анотація рекомендованих теоретичних джерел, тезовий план до першоджерел; 2) підготовка презентації на обрану тему та її представлення на практичному занятті.

Критерії оцінювання самостійної роботи студентів

Бали	Критерії оцінювання
8-10	Відмічається високий рівень володіння понятійним апаратом, розлоге розкриття проблемних питань, винесених для самостійного опрацювання, вільне оперування науковою термінологією, вміння висловити власну думку і аргументовано її доводити, вести дискусію. Вільно використовуються міжпредметні зв'язки
7-6	Виявляється здатність до узагальнень, систематизації самостійно опрацьованих базових та додаткових джерел. Самостійний пошук необхідної інформації в довідниковій літературі. Теоретичний матеріал відтворює достатньо повно, але у професійно-орієнтованих завданнях

	припускається помилок. Здатність до аналітико-синтетичної діяльності дозволяє висловлювати власну думку щодо змісту проблемних питань та робити обґрунтовані висновки.
5-4	Студент в цілому орієнтується в питаннях, проте не може чітко висвітлити базові положення, помиляється у використанні понятійного апарату, виявляє низьку поінформованість щодо змісту рекомендованих джерел. Питання, винесені для самостійного опрацювання, розкриває неповністю, матеріал викладає нелогічно, висновки не розкривають суті порушеного питання. Припускається типових помилок, потребує допомоги викладача/колеги у систематизованому відтворенні теоретичного матеріалу та у вирішенні завдань практичного змісту. Інформація відтворюється на репродуктивному рівні, фіксуються значні утруднення при необхідності самостійного аналізу матеріалу. Сформовані уміння використовуються лише щодо стандартних ситуацій.
3-1	Володіння психологічною термінологією на низькому рівні. Зміст самостійно опрацьованого навчального матеріалу відтворюється фрагментарно. Конспект з питань самостійно досліджуваної проблематики не структурований, не систематизований, містить грубі фактичні помилки. Відсутні висновки. Неправильно оформлені покликання на джерела. Самостійна робота формально відтворює окремі положення досліджуваної проблематики. Наявні значні фактичні помилки, нерозуміння змісту матеріалу, що винесений для самостійного опрацювання

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Підсумковий семестровий контроль з дисципліни проводиться у вигляді заліку в кінці семестру і дає можливість визначити кінцевий ступінь рівня і якості засвоєння студентами теоретичних знань та практичних вмінь і навичок з даної дисципліни. Максимальна оцінка з підсумкового (семестрового) контролю становить 100 балів. Переведення даних 100-бальної шкали у оцінки за національною шкалою та шкалою ЄКТС здійснюється в порядку, зазначеному в таблиці. Студенти, підсумкова модульна оцінка яких становить 35-59 балів, зобов'язані пройти підсумковий (семестровий) контроль у формі заліку, що передбачено робочим навчальним планом.

Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання у оцінки за національною шкалою та шкалою ЄКТС

Сума балів	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для іспиту, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
81–89	B	добре	

71–80	C	задовільно	
61–70	D		
51–60	E		
0-50	FX	незадовільно	не зараховано
	F		

До підсумкового (семестрового) контролю з навчальної дисципліни не допускаються студенти, які не виконали умови договору про навчання та усі види обов'язкових робіт (самостійних завдань, рефератів тощо), передбачених робочою програмою, а також підсумкова модульна оцінка яких становить менше 35 балів. Відповідальний працівник деканату у відомості проти прізвища такого студента робить позначку «недопущений». Якщо підсумкова модульна оцінка становить не менше 60 балів, то за згодою студента вона може бути зарахована як підсумкова (семестрова) оцінка з навчальної дисципліни. Вона може бути виставлена у відомість обліку успішності та залікову книжку (індивідуальний навчальний план) до початку екзаменаційної сесії, відразу після оголошення результатів останнього модульного контролю. При цьому присутність студента є обов'язковою. За наявності бажання підвищити рейтинг студент складає залік. Для підвищення позитивної оцінки надається одна спроба. Незалежно від того, чи студент складає залік/іспит у зв'язку з тим, що в нього підсумкова модульна оцінка незадовільна (35-59 балів), чи з метою підвищення позитивної оцінки, викладач виставляє студенту оцінку, керуючись виключно рівнем його знань, виявлених на залікові, тобто, виходячи із 100 балів, але при цьому виставлена підсумкова (семестрова) оцінка не може бути нижчою за підсумкову модульну оцінку.

У «Положенні про порядок та методику проведення семестрових (курсівих) екзаменів і заліків в Ужгородському національному університеті», що затверджено Наказом ректора ДВНЗ «УжНУ» №698/01-17 від 08.05.2015 р. вказано, що ключовою проблемою визначення рівня знань студентів під час проведення екзаменів та заліків є критерії оцінок. При цьому необхідно керуватися таким: Оцінка «відмінно»

А (90-100). Студент вміє ставити проблему і обрати спосіб її дослідження; аналізує причинно-наслідкові зв'язки між явищами, що досліджуються, має первинні знання про систему психологічної служби, про виробничі функції, типової задачі діяльності фахівця з психології, про загальні вимоги до властивостей і якостей особистості психолога, про етичні аспекти професійної діяльності психолога; знає про сфери професійної діяльності, виробничі функції, типові задачі, професійно-етичні засади діяльності психолога у закладах науково-дослідної, прикладної та практичної психології; розуміє структуру, функції, основні завдання, головні напрями та зміст діяльності психологічної служби, види, зміст та форми професійної діяльності психолога; здійснює пошук джерел і каналів інформації, добирає та структурує матеріал для розкриття певного питання; в діяльності обґрунтовує використання ефективних форм, методів, засобів; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку набуває; вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях; вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, демонструючи особистісну позицію.

Оцінка «добре» В (82-89). Студент повністю опанував і вільно володіє матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях; вміє аналізувати причинно-наслідкові зв'язки між соціально-психологічними явищами, що досліджуються; самостійно визначає власні психічні особливості та використовує особистісні ресурси, володіє навичками спостережливості, сприймання, уваги, прийомами мнемотехніки і розвитку мислення, ідентифікує індивідуально-психологічні особливості людини, її емоційні стани, володіти техніками розвитку творчої особистості, розвиває та вдосконалює власні риси та якості, від яких залежить цілісна адекватна поведінка та успішність і ефективність майбутньої професійної діяльності; розуміє вплив соціопсихологічних факторів на виникнення змін у діяльності особистості, вміє застосовувати здобуті теоретичні знання на практиці, але допускає неточності у формулюванні термінів, помилки в інтерпретації результатів наведених прикладів.

Оцінка «добре» С (74-81). Студент добре орієнтується у змісті програмного матеріалу, має практичні навички, може визначити практичну значимість психологічних знань, може використовувати сучасні методи дослідження, але у процесі виконання самостійних робіт допускає помилки, не обґрунтовує висновки.

Оцінка «задовільно» D (64-73). Студент знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії; аналізує причинно-наслідкові зв'язки між психічними явищами, що досліджуються; знає структуру та проблематику курсу, але не може пояснити використання психологічних аспектів розвитку особистості у практичній роботі; допускає помилки при виконанні завдань.

Оцінка «задовільно» E (60-63). Студент знає основні теми навчальної дисципліни, але його знання мають загальний характер; вміння і навички, необхідні для практичного використання знань недостатньо сформовані, виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання носять репродуктивний характер.

Оцінка «незадовільно» FX (35-59). Студент має фрагментарні знання з усього курсу, виявляє суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу. Не вміє викласти зміст програмного матеріалу. Недостатньо сформовані практичні навички щодо проведення диференційної діагностики особистісних особливостей розвитку та тлумаченні отриманих даних, допускає суттєві помилки у виконанні завдань, передбачених програмою. Оцінка «незадовільно» F (0-34). Студент не знає програмного матеріалу, відтворює окремі факти; допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою; не працював на практичних заняттях; не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни. При виставленні оцінки враховуються результати навчальної роботи студента протягом семестру. Оцінювання рівня і якості знань студентів заочного відділення

Оцінювання якості знань студентів заочного відділення в умовах організації навчального процесу за кредитно-модульною системою здійснюється за 100-бальною шкалою оцінювання, за шкалою ECTS та національною шкалою оцінювання

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1

Тема 1. Поняття про особистість. Концепція особистості. Нормальний та патологічний розвиток особистості.

Тема 2. Підходи до класифікації розладів особистості. Сучасний погляд на розлади особистості, методи діагностики.

Тема 3. Шизотиповий розлад особистості. Розвиток, діагностичні критерії, терапія.

Тема 4. Шизоїдний розлад особистості. Розвиток, діагностичні критерії, терапія.

Тема 5. Параноїдний розлад особистості. Розвиток, діагностичні критерії, терапія.

Тема 6. Уникаючий розлад особистості. Розвиток, діагностичні критерії, терапія.

Модуль 2

Тема 7. Обсесивно-компульсивний розлад особистості. Розвиток, діагностичні критерії, терапія.

Тема 8. Залежний розлад особистості. Розвиток, діагностичні критерії, терапія.

Тема 9. Антисоціальний розлад особистості. Розвиток, діагностичні критерії, терапія.

Тема 10. Істероїдний розлад особистості. Розвиток, діагностичні критерії, терапія.

Тема 11. Нарцисичний розлад особистості. Розвиток, діагностичні критерії, терапія.

Тема 12. Межовий розлад особистості. Розвиток, діагностичні критерії, терапія.

Тема 13. Коморбідні стани та захворювання. Вживання алкоголю та ПАР особами з розладами особистості.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин: 120					
	Форма навчання: денна					
	Усього	у тому числі				
Лекції		Практичні	Лабораторні	Індивідуальна робота	Самостійна робота	
Модуль 1						
Тема 1. Поняття про особистість. Концепція особистості. Нормальний та патологічний розвиток особистості. Підходи до класифікації розладів особистості. Сучасний погляд на розлади особистості, методи діагностики.	9	2	2			5
Тема 2. Шизотиповий розлад особистості. Розвиток, діагностичні критерії, терапія. Шизоїдний розлад особистості. Розвиток,	11	2	4			5

діагностичні критерії, терапія.						
Тема 3. Параноїдний розлад особистості. Розвиток, діагностичні критерії, терапія.	11	2	4			5
Тема 4. Унікаючий розлад особистості. Розвиток, діагностичні критерії, терапія.	11	2	4			5
Модульна контрольна робота	2		2			
Разом за модуль	51	10	16			20
Модуль 2						
Тема 5. Обсесивно-компульсивний розлад особистості. Розвиток, діагностичні критерії, терапія.	9	2	2			5
Тема 6. Залежний розлад особистості. Розвиток, діагностичні критерії, терапія.	9	2	4			5
Тема 7. Антисоціальний розлад особистості. Розвиток, діагностичні критерії, терапія.	9	2	4			5
Тема 8. Істероїдний розлад особистості. Розвиток, діагностичні критерії, терапія. Нарцисичний розлад особистості. Розвиток, діагностичні критерії, терапія.	9	2	4			10
Тема 9. Межовий розлад особистості. Розвиток, діагностичні критерії, терапія.	7		2			5
Тема 10. Коморбідні стани та захворювання. Вживання алкоголю та ПАР особами з розладами особистості.	11	2	4			10
Модульна контрольна робота	2		2			
Залік	2		2			
Разом за модуль		10	24			30

Разом за семестр	120	20	40			60
------------------	-----	----	----	--	--	----

6. 3. Теми практичних занять

Теми практичних занять	Кількість годин	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Модуль 1		
Тема 1. Класифікації розладів особистості, методи діагностики.	2	-
Тема 2. Шизотиповий та шизоїдний розлади особистості: розвиток, діагностичні критерії, терапія.	4	-
Тема 3. Параноїдний розлад особистості: розвиток, діагностичні критерії, терапія.	4	-
Тема 4. Унікаючий розлад особистості: розвиток, діагностичні критерії, терапія.	4	-
Модульна контрольна робота	2	
Модуль 2		
Тема 5. Обсесивно-компульсивний розлад особистості: розвиток, діагностичні критерії, терапія.	4	-
Тема 6. Залежний розлад особистості: розвиток, діагностичні критерії, терапія.	4	-
Тема 7. Антисоціальний розлад особистості: розвиток, діагностичні критерії, терапія.	4	-
Тема 8. Істероїдний та нарцисичний розлади особистості: розвиток, діагностичні критерії, терапія.	4	-
Тема 9. Межовий розлад особистості: розвиток, діагностичні критерії, терапія.	2	-
Тема 10. Коморбідні стани та захворювання.	4	-

Модульна контрольна робота	2	-
Разом за семестр	40	

6.4. Самостійна робота

Назви змістових модулів і тем	Форма навчання: денна	Форма навчання: заочна
Модуль 1		
Тема 1. Поняття про особистість. Концепція особистості. Нормальний та патологічний розвиток особистості.	2	-
Тема 2. Підходи до класифікації розладів особистості. Сучасний погляд на розлади особистості, методи діагностики.	3	-
Тема 3. Шизотиповий розлад особистості. Розвиток, діагностичні критерії, терапія. Діагностика та профілактика порушень поведінки, що пов'язані з розладом. Розробити програму психологічної інтервенції.	5	-
Тема 4. Шизоїдний розлад особистості. Розвиток, діагностичні критерії, терапія. Розробити програму психологічної інтервенції.	5	-
Тема 5. Параноїдний розлад особистості. Розвиток, діагностичні критерії, терапія. Розробити програму психологічної інтервенції.	5	-
Тема 6. Унікаючий розлад особистості. Розвиток, діагностичні критерії, терапія. Розробити програму психологічної інтервенції.	5	-

Модуль 2		
Тема 7. Обсесивно-компульсивний розлад особистості. Розвиток, діагностичні критерії, терапія. Розробити програму психологічної інтервенції.	5	-
Тема 8. Залежний розлад особистості. Розвиток, діагностичні критерії, терапія. Розробити програму психологічної інтервенції.	5	-
Тема 9. Антисоціальний розлад особистості. Розвиток, діагностичні критерії, терапія. Розробити програму психологічної інтервенції.	5	-
Тема 10. Істероїдний розлад особистості. Розвиток, діагностичні критерії, терапія. Розробити програму психологічної інтервенції.	5	-
Тема 11. Нарцисичний розлад особистості. Розвиток, діагностичні критерії, терапія. Розробити програму психологічної інтервенції.	5	-
Тема 12. Межовий розлад особистості. Розвиток, діагностичні критерії, терапія. Розробити програму психологічної інтервенції.	5	-
Тема 13. Коморбідні стани та захворювання. Вживання алкоголю та ПАР особами з розладами особистості. Розробити програму психологічної інтервенції.	5	-
Разом за семестр	60	-

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Обладнання: фліп-чарт, мультимедійний проектор (монітор), комп'ютер (стаціонарний чи ноутбук), сайт електронного навчання ДВНЗ «УжНУ».

Методи навчання

Основні форми навчального процесу при вивченні дисципліни «Психологія розладів особистості»:

- навчальні заняття
- самостійна робота студентів
- робота в наукових бібліотеках та мережі Інтернет.

Види навчальної роботи студентів:

- лекція
- практичне заняття
- залік.

З метою активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів при вивченні дисципліни «Психологія розладів особистості» використовуються різноманітні методи навчання, а саме: вербальні (словесні), наочні та практичні методи, які включають в себе як подання матеріалу викладачем (лекція, розповідь, пояснення, бесіда), так і роботу студентів з книжкою (підручником, довідковою, науково-популярною і навчальною літературою) та глобальною мережею Інтернет та ін.

Метод викладання навчального матеріалу визначаються викладачем в залежності від цілей і завдань, виду занять, змісту теми, можливостям (інтелектуальним, психологічним, морально-етичним тощо) студентів, наявним умовам і часу, відведеному для вивчення теми. В ході лекцій використовуються наступні методи: пояснювально-ілюстративний, або інформаційно-рецептивний метод (розповідь, лекція, пояснення, робота з роздатковим матеріалом, підручником, демонстрація та ін.) проблемний метод подачі навчального матеріалу, частково-пошуковий або евристичний методи (викладач розділяє проблему на частини, студенти здійснюють окремі кроки щодо розв'язування під проблем).

Під час викладання навчального матеріалу лекції використовується мультимедійна презентація.

Перелік методів навчання, що використовуються у процесі вивчення дисципліни:

1) за типом пізнавальної діяльності: пояснювально-ілюстративний; репродуктивний; проблемного викладу; дослідницький; аналітичний; індуктивний; дедуктивний

2) за основними етапами процесу: формування знань; формування умінь і навичок; застосування знань; узагальнення; закріплення; перевірка

3) за системним підходом: стимулювання та мотивація; контроль та самоконтроль

4) за джерелами знань: словесні – розповідь, пояснення, лекція; наочні – демонстрація, ілюстрація

5) за рівнем самостійної розумової діяльності: проблемний; частково-пошуковий; дослідницький; метод проблемного викладання.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література:

1. Шкарлатюк К. І. Патопсихологія : навч. посіб. / Катерина Шкарлатюк. Луцьк : ВежаДрук, 2022. 155 с.

Допоміжна література:

1. Савенкова І.І. Навчально-методичний посібник «Патопсихологія». – Миколаїв, 2017. 160 с.
2. Столяренко О. Б. Психологія особистості. Навч. посіб. Центр учбової літератури. 2012. 280 с.
3. Theodore Millon. Personality Disorders in Modern Life. Second edition. John Wiley & Sons, Inc., Hoboken, New Jersey. 2004. 610 P.
4. Mike R. Schoenberg, James G. Scott. The Little Black Book of Neuropsychology: A Syndrome-Based Approach. Springer, New York. 2011. 968 P.
5. Arthur M. Horton, Jr., Danny Wedding, editors. The neuropsychology handbook 3rd ed. Springer, New York. 2011.
6. Bryan Kolb, Ian Q. Whishaw. Fundamentals of Human Neuropsychology. Eighth Edition. Worth Publishers. 2021.
7. Köse S., Erbas O.. Personality disorders diagnosis, causes, and treatments. Demiroglu Science University Florence Nightingale Transplantation Journal. 5. 2020. P 22-31.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет:

1. Електронний кампус <http://www.login.kpi.ua/>.
2. Пошукова система Google Scholar <http://scholar.google.com/>
3. Пошукова система Base <https://www.base-search.net/>
4. Наукова бібліотека (<http://www.lib.uzhnu.edu.ua/>)
5. е-репозитарій (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/university-it/dspace>)
6. сайт е-навчання (<https://e-learn.uzhnu.edu.ua/>)